

PRESSITEADE nr 186/22

Luxembourg, 17. november 2022

Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas C-54/21 | ANTEA POLSKA jt

Konfidentsiaalsuse kaitse riigihangete valdkonnas peab olema tasakaalus läbipaistvuse ja tõhusa kohtuliku kaitse nõudega

Liidu õigusega on vastuolus liikmesriigi õigusnorm, mis kohustab avalikustama kogu teabe, mille pakkujad on hankijale edastanud – välja arvatud ärisaladus –, kuna selline õigusnorm võib takistada hankijal jätta avalikustamata mõned andmed, mis ei ole küll ärisaladus, kuid mis peavad jääma konfidentsiaalseks.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (Poola riiklik vee-ettevõtja, edaspidi „hankija“) korraldas avatud riigihanke teatavate Poolas asuvate vesikondade keskkonnajuhtimise projektide väljatöötamise hankelepingu sõlmimiseks.

Pärast seda menetlust esitas üks edututest pakkujatest vaidlustuse Krajowa Izba Odwoławczale (riiklik vaidlustuskomisjon, Poola), kes on eelotsusetaotluse esitanud kohus, milles palus tühistada otsus tunnistada edukaks üks teine pakkuja, vaadata pakkumused uuesti läbi ja avalikustada mõningad andmed. Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsis Euroopa Kohtult seisukohta riigihankemenetluses pakkujate pakkumustes esitatud teabe konfidentsiaalsuse ulatuse kohta.

Euroopa Kohus täpsustas oma otsuses, milline ulatus ja kohaldamisala on hankijale seatud keelul avaldada talle riigihankemenetlustes taotlejate ja pakkujate esitatud teavet.

Euroopa Kohtu hinnang

Esiteks uuris Euroopa Kohus konfidentsiaalsena käsitlemise kohustuse ulatuse piiritlemist. Ta otsustas selles osas, et riigihankedirektiiviga 2014/24¹ ei ole vastuolus, kui liikmesriik kehtestab korra, mis piiritleb konfidentsiaalsena käsitlemise kohustuse ulatuse, tuginedes ärisaladuse mõistele, mis vastab sisuliselt direktiivis 2016/943² kasutatud mõistele. Seevastu on selline kord nimetatud direktiiviga vastuolus, kui see ei sisalda õigusnormide kogumit, mis võimaldaks hankijal erandkorras keelduda sellise teabe avalikustamisest, mis ei kuulu ärisaladuse mõiste alla, kuid mis peab jääma konfidentsiaalseks.

Sellele järeldusele jõudis Euroopa Kohus tõdedes, et **direktiivis 2014/24 sätestatud konfidentsiaalsuse kaitse on laiem kui kaitse, mis laieneb üksnes ärisaladustele**. Ta tõi samas esile, et vastavalt sellele direktiivile kohaldatakse konfidentsiaalsena edastatud teabe avalikustamise keeldu üksnes juhul, kui õigusaktidega, mis on avaliku sektori hankija suhtes kohaldatavad, ei ole teisiti ette nähtud. Järelikult võib iga liikmesriik võib ise leida tasakaalu selles direktiivis silmas peetud konfidentsiaalsuse ja liikmesriigi õigusnormide vahel, mis kaitsevad muid

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiivi 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT 2014, L 94, lk 65) artikli 21 lõige 1.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2016. aasta direktiivi (EL) 2016/943, milles käsitletakse avalikustamata oskusteabe ja äriteabe (ärisaladuste) ebaseadusliku omandamise, kasutamise ja avalikustamise vastast kaitset (ELT 2016, L 157, lk 1), artikli 2 punkt 1.

õigustatud huve, nagu teabe kättesaadavus, et tagada hankemenetluste suurem läbipaistvus. Samas peab hoiduma selliste kordade kehtestamisest, mis ei taga moonutamata konkurentsi ja mis ei võimalda tasakaalustada konfidentsiaalse teabe avalikustamise keeldu ja hea halduse üldpõhimõtet, millest tuleneb põhjendamiskohustus, mis peab tagama edututele pakkujatele õiguse tõhusale õiguskaitsevahendile, või sõlmitud hankelepingute avalikustamise korda ning taotlejate ja pakkujate teavitamise eeskirju muutvate korda kehtestamisest³.

Samas **võib liikmeriigi õigusakt, mis kohustab avalikustama kogu teabe, mille kõik pakkujad on hankijale edastanud – välja arvatud ärisaladust sisaldav teave – takistada hankijal otsustada jätta direktiivis 2014/24 nimetatud huvide või eesmärkide alusel avalikustamata mõningad selle mõiste alla mitte kuuluvad andmed**, mis puudutavad õigusaktide rakendamist, üldist huvi, ettevõtja õigustatud ärihuve või ausat konkurentsi⁴.

Teiseks täpsustas Euroopa Kohus, et hankija peab selleks, et teha kindlaks, kas keelduda võimaldamast pakkujal, kelle vastavaks tunnistatud pakkumus on tagasi lükatud, tutvuda teabega, mille teised pakkujad on esitanud oma asjakohase kogemuse ja seda puudutavate viidete kohta varem täidetud lepingutele, hankelepingu täitmisse kaasatavate isikute ja nende kutsekvalifikatsiooni kohta, või allhankijate kohta ning hankelepingu raames täidetavate projektide väljatöötamise kava ja hankelepingu täitmise viisi kirjelduse kohta, hindama, kas sellel teabel on kaubanduslik väärtus, mis ei piirdu asjaomase hankelepinguga, mistõttu võib selle avalikustamine kahjustada õigustatud ärihuve või ausat konkurentsi⁵. Veel märkis ta, et hankija võib keelduda võimaldamast selle teabega tutvuda, kui selle avalikustamine takistaks õigusaktide rakendamist või oleks vastuolus üldiste huvidega. Samas, **kui kogu teabega ei võimaldata tutvuda, peab hankija võimaldama tutvuda selle teabe põhisisuga, nii et oleks tagatud õigus tõhusale õiguskaitsevahendile**.

Euroopa Kohus täpsustas kõigepealt pakkujate asjakohase kogemuse ja varem täidetud lepingute viidete kohta, mis kinnitavad seda kogemust ja nende võimalusi, et sellist teavet ei saa pidada tervikuna konfidentsiaalseks. Nimelt ei ole pakkuja kogemus üldreeglina salajane, mistõttu ei saa põhimõtteliselt tema konkurentide ees sellist teavet varjata. Pakkujatel peab läbipaistvuse ning hea halduse ja tõhusa kohtuliku kaitse nõuete järgimise tagamiseks olema õigus tutvuda vähemalt nende kõigi poolt hankijale nende asjaomase kogemuse kohta esitatud teabe põhisisuga ja seda kogemust kinnitavate viidetega. Selle teabega tutvumise õigusele kehtivad siiski teatud tundlike toodete või teenuste hankelepingutega seotud erilisi asjaolusid puudutavad erandid, mis võivad erandkorras õigustada teabe avalikustamisest keeldumist, et tagada seaduses sätestatud keelu või nõuete järgimine või üldiste huvide kaitse.

Seejärel leidis Euroopa Kohtus seoses teabega füüsiliste või juriidiliste isikute, sealhulgas alltöövõtjate kohta, kellele pakkuja hankelepingu täitmisel tugineda soovib, et eristada tuleb andmeid, mis võimaldavad neid isikuid tuvastada, ja andmeid, mis puudutavad üksnes nende isikute kutsekvalifikatsiooni või -oskusi.

Euroopa Kohus ei välistanud, et isikuandmetega tutvumise võimaldamisest võib keelduda, kui on usutav, et pakkuja ja tema eksperdid või alltöövõtjad on loonud sünergia, millel on kaubanduslik väärtus. Seega peab hankija kindlaks tegema, kas nende isikuandmete avalikustamine võib kahjustada pakkuja konfidentsiaalsuse kaitset⁶. Selleks peab ta arvesse võtma kõiki asjakohaseid asjaolusid, sealhulgas asjaomase hankelepingu eset, ning asjaomase pakkuja ja asjaomaste ekspertide või alltöövõtjate huvi osaleda muudes hankemenetlustes, võttes samu kohustusi, mille üle peeti konfidentsiaalselt läbirääkimisi. Sellegipoolest ei saa hankijale edastatud teabe avalikustamisest üldjuhul keelduda, kui sellel teabel, mis on kõnealuses hankemenetluses asjakohane, ei ole nende ettevõtjate laiemas tegevuses mingit kaubanduslikku väärtust.

Euroopa Kohus leidis andmete kohta, mis ei ole isikuandmed, et arvestades nende olulisust edukaks tunnistamisel, nõuavad läbipaistvuse põhimõtte ja õigus tõhusale õiguskaitsevahendile vähemalt seda, et kõik pakkujad saavad

³ Direktiivi 2014/24 artiklid 50 ja 55.

⁴ Direktiivi 2014/24 artikli 50 lõige 4 ja artikli 55 lõige 3.

⁵ Direktiivi 2014/24 artikli 18 lõige 1, artikli 21 lõige 1 ja artikkel 55.

⁶ Direktiivi 2014/24 artikli 21 lõige 1.

tutvuda selliste andmete põhisisuga, mis puudutavad hankelepingu täitmisse kaasatud füüsiliste või juriidiliste isikute kutsekvalifikatsiooni või -oskusi, selleks moodustatud personali suurust ja vormi või ka hankelepingu osa, mille täitmise kavatseb pakkuja edasi anda allhankijatele.

Lõpuks märkis Euroopa Kohus hankelepingu raames täidetavate projektide väljatöötamise kava ja hankelepingu täitmise viisi kirjelduse kohta, et hankija peab hindama, kas need kujutavad endast andmeid või sisaldavad andmeid, mis võivad olla kaitstud intellektuaalomandi õigusega, muu hulgas autoriõigusega, ning kuuluvad seega õigusaktide rakendamist käsitleva teabe avalikustamisest keeldumise põhjuse alla⁷. Euroopa Kohus tuletas aga meelde, et isegi juhul, kui see väljatöötamise kava ja kirjeldus loetakse autoriõigusega kaitstud teoseks, siis saab kaitsta üksnes andmeid, mis on autori intellektuaalne looming, mis peegeldab tema isikupära.

Veel märkis ta, et sõltumata sellele antud hinnangust, võib kõnealuse väljatöötamise kava ja kirjelduse avaldamine kahjustada konkurentsi, muu hulgas vähendades asjaomase ettevõtja võimalust eristuda teistest tulevikus toimuvates hankemenetlustes sama kava ja kirjelduse abil. Seega kui tuleb keelduda võimaldamast tutvuda kogu teabega, mis puudutab kõnealust väljatöötamise kava ja hankelepingu täitmise viisi kirjeldust, peab pakkumuste selle osa põhisisuga olema ikkagi võimalik tutvuda⁸.

Kolmandaks otsustas Euroopa Kohus, et kui hankemenetluses edukaks tunnistamise otsuse peale esitatud vaidlustuse läbivaatamisel⁹ tuvastatakse, et hankijal oli kohustus avaldada kaebajale teave, mida ekslikult käsitati konfidentsiaalsena, ja kui tuvastatakse, et selle teabe avaldamata jätmise tõttu on rikutud õigust tõhusale õiguskaitsevahendile, ei pea see tuvastus tingimata kaasa tooma uue edukaks tunnistamise otsuse vastuvõtmist, tingimusel, et liikmesriigi menetlusõigus võimaldab asja lahendaval kohtul võtta menetluse käigus **meetmeid, mis taastavad õiguse tõhusale õiguskaitsevahendile või võimaldavad tal asuda seisukohale, et kaebaja võib esitada uue vaidlustuse juba tehtud edukaks tunnistamise otsuse peale**. Sellise vaidlustuse esitamise tähtaeg hakkab kulgema alles hetkest, mil kaebajal on võimalik tutvuda kogu teabega, mida käsitleti ekslikult konfidentsiaalsena.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teistele liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Marta Osleja, ☎ (+352) 4303 6005

Täiendavat teavet annab „[Europe by Satellite](#)” kaudu ☎ (+32) 2 2964106

Hoiame ühendust!

⁷ Direktiivi 2014/24 artikli 55 lõige 3.

⁸ Vastavalt direktiivi 2014/24 artikli 21 lõikele 1 või artikli 55 lõikele 3.

⁹ Nõukogu 21. detsembri 1989. aasta direktiivi 89/665/EMÜ riiklike tarne- ja ehitustöölepingute sõlmimise läbivaatamise korra kohaldamisega seotud õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta (EÜT 1989, L 395, lk 33; ELT eriväljaanne 06/01, lk 246) artikli 1 lõiked 1 ja 3.